

Etický kodex Univerzity Hradec Králové

Preambule

UHK patří do společenství institucí, v jejichž kořenech tkví úsilí o pravdivé poznání a úcta ke svobodě jednotlivce. Dosahování a předávání poznání dává univerzitě významnou roli ve společnosti, jejíž naplňování je pro UHK klíčovým etickým závazkem. Navazující na tuto historickou i současnou úlohu univerzit, my zaměstnanci a studenti, kteří tvoříme UHK, přijímáme odpovědnost s ní spojenou a vyjadřujeme záměr podporovat principy demokracie a humanismu.

V Aristotelově duchu věříme, že kvalita života jednotlivců závisí na kvalitě vztahů ve společenství a dobrém etickém prostředí. A v duchu Komenského považujeme univerzitní prostředí za místo, jež by mělo být ohniskem světla, které zažehne plamen vzdělání a humanity. Proto se etickým kodexem hlásíme k hodnotám svobody, odpovědnosti, morální integrity, otevřenosti, diverzity a spolupráce. Naše normy a chování by měly podporovat tyto hodnoty a být v souladu s dosaženým poznáním. Naše jednání chceme kultivovat ve všech vztazích, od jednotlivců po přírodu. Mělo by naplňovat nejen zákon a univerzitní předpisy, ale také vysoké etické standardy, a vyjadřovat pravdivost, nezávislost, respekt, čestnost, spravedlnost a ohleduplnost. Etický kodex považujeme za morální závazek, který napomáhá těmto ideálům dosáhnout.

Článek 1

Úvodní ustanovení

1. Tento etický kodex formuluje etické principy Univerzity Hradec Králové (UHK).
2. Etický kodex nemá charakter vnitřního předpisu, ani řídicího aktu. Představuje morální závazek pro jednání studentů a zaměstnanců UHK.
3. Etický kodex se vztahuje na všechny studenty a všechny zaměstnance UHK. Pro účely tohoto etického kodexu jsou za studenty pokládáni také účastníci programů celoživotního vzdělávání UHK a rigorózního řízení na UHK.
4. Dodržování etických principů UHK se přiměřeně očekává i od dalších osob, které jednají na půdě UHK či vstupují s UHK do institucionalizovaných vazeb.
5. Absolventi UHK jednají v souladu s promočním slibem UHK a očekává se od nich, stejně jako od osob, které na UHK získaly své vědecko-pedagogické tituly, že budou jednat ve shodě s etickými závazky vyplývajícími z etického kodexu.

Článek 2

Obecné principy etického jednání

1. Studenti a zaměstnanci jednají v souladu s etickými principy vyjádřenými tímto etickým kodexem a předcházejí jednání, jež by porušovalo práva a svobody člověka, zákony, další právní předpisy, vnitřní předpisy a další normy UHK.
2. Studenti a zaměstnanci ctí akademickou svobodu a akademická práva zaručená zákonem a využívají je v souladu s principy tohoto etického kodexu a ku prospěchu UHK.
3. Studenti a zaměstnanci respektují hodnoty, k nimž se UHK hlásí, přispívají k naplňování vize a mise UHK a jednají tak, aby podporovali dobré jméno UHK.
4. Studenti a zaměstnanci jednají kolegiálně, se vzájemnou úctou a respektem. Nedopouštějí se nátlaku a jednání, které by mohlo druhé poškodit. Kritika je věcná, podložená, sdělují ji korektním způsobem a případné spory řeší konstruktivně, otevřeně a s porozuměním.
5. Studenti a zaměstnanci zastávají princip rovných příležitostí a odmítají všechny formy netolerance a diskriminace (např. na základě pohlaví, etnické příslušnosti, jazyka, náboženství, světonázoru, věku, sexuální orientace, zdravotního stavu). Přispívají k podpoře menšinových a znevýhodněných skupin a k předcházení vzniku a odstraňování bariér způsobujících exkluzi a nerovnost.
6. Studenti a zaměstnanci se nedopouštějí jakéhokoli jednání, které by mohlo být považováno za sexuální a genderově podmíněné obtěžování.
7. Studenti a zaměstnanci se svým studijním či pracovním činnostem věnují s odpovídajícím úsilím a dbají na kontinuální prohlubování a rozvíjení svých znalostí, dovedností a schopností.
8. Studenti a zaměstnanci vykonávají jim svěřené povinnosti svědomitě, zodpovědně a bez zbytečných průtahů. V rozhodovacích orgánech a funkcích vystupují objektivně a transparentně.
9. Studenti a zaměstnanci ve svém jednání zohledňují principy společenské odpovědnosti a udržitelného rozvoje, jež patří k závazkům UHK, a přispívají k jejich naplňování.
10. Studenti a zaměstnanci dodržují apolitičnost akademické půdy a nevyužívají ji pro propagaci zájmů politických stran a hnutí.
11. Studenti a zaměstnanci řádně využívají majetek UHK a pečují o něj. Nezneužívají jej pro soukromé zájmy, pro svůj osobní prospěch ani prospěch třetích osob.
12. Studenti a zaměstnanci se vyhýbají možným střetům zájmů. Pokud by se dostali do situace, v níž střet zájmů nastává, vhodným způsobem to sdělují a podílejí se na řešení takové situace.
13. Studenti a zaměstnanci nepřijímají dary či výhody, kterými by mohlo být ovlivněno jejich působení nebo rozhodování. Přijímání sponzorství musí být transparentní a v souladu s dobrými mravy.
14. Studenti a zaměstnanci neobhajují a nekryjí neetické jednání. Pokud se s ním setkají, snaží se přispět k jeho nápravě a k jeho předcházení do budoucna.

Článek 3

Principy etického jednání ve vzdělávací činnosti

1. Vyučující kontinuálně dbají na kvalitu své výuky a na její soulad s aktuálním stavem poznání v dané oblasti.
2. Vyučující vedou výuku odpovědně a ku prospěchu studentů, snaží se je motivovat, vzbuzovat jejich zájem o poznání a podporovat je v rozvíjení samostatného a kritického myšlení.
3. Vyučující dodržují veškeré organizační náležitosti výuky, vystupují před studenty profesionálně a snaží se jim svým jednáním jít příkladem.
4. Vyučující nezneužívají své postavení, nepřenáší na studenty své povinnosti a nepřivlastňují si výsledky práce studentů. Pokud ve své činnosti výsledky práce studentů dále využívají, činí tak s jejich souhlasem.
5. Vyučující se studenty otevřeně a včasně komunikují a jednají s nimi korektně, bez ohledu na osobní sympatie a s vědomou snahou o nestranný přístup.
6. Vyučující při hodnocení výsledků studia postupují objektivně, spravedlivě a na základě jasných a předem stanovených požadavků.
7. Studenti využívají studia pro svůj osobnostní i odborný růst a aktivně se podílejí na zdárném průběhu výuky.
8. Studenti v rámci studia nepodvádějí a ani svým jednáním nepřispívají k podvádění druhých.
9. Studenti nepoužívají opakovaně stejnou práci k plnění různých studijních povinností, nevydávají za svoji práci jiné osoby a nedopouštějí se ani žádných dalších forem plagiátorství.

Článek 4

Principy etického jednání v tvůrčí činnosti

1. Studenti a zaměstnanci své aktivity v tvůrčí činnosti směřují k rozšiřování poznání a vědomě a bezdůvodně neduplikují již existující výzkum. Dbají na to, aby jejich aktivity v tvůrčí činnosti byly pro společnost relevantní a aby jejich výsledky sloužily ku prospěchu společnosti.
2. Studenti a zaměstnanci respektují pluralitu vědeckých přístupů a jsou otevřeni jiným vědeckým názorům.
3. Studenti a zaměstnanci k práci své i druhých přistupují racionálně a s kritickým odstupem.
4. Studenti a zaměstnanci jsou otevřeni týmové spolupráci. Vedoucí týmu vystupují otevřeně, korektně a zdržují se autokratického vedení týmu.
5. Studenti a zaměstnanci jednají profesionálně, při své tvůrčí činnosti dbají na využívání aktuálních vědeckých poznatků, přesnost, nepředpojatost a adekvátní postupy. Při zveřejňování výsledků tvůrčí činnosti dbají na jejich úplnost, objektivní interpretování a ověřitelnost. Případný omyl nezatajují, přijímají za něj odpovědnost a snaží se o jeho nápravu.
6. Studenti a zaměstnanci během svých aktivit v tvůrčí činnosti dbají na to, aby nikoho a nic (přírodu, hodnoty, majetek atd.) neohrožovali.
7. Studenti a zaměstnanci se řídí také profesní etikou dle příslušného oboru.
8. Studenti a zaměstnanci dbají na účelné a efektivní využívání prostředků vynakládaných na tvůrčí činnost, adekvátně pečují o zkoumané materiály a data, o jejich ochranu a archivaci dle standardních postupů.
9. Studenti a zaměstnanci dodržují zásady ochrany duševního vlastnictví, dbají na uvádění správné afiliace a dedikace u výsledků své tvůrčí činnosti a neposkytují výsledky třetím stranám za účelem svého osobního prospěchu.
10. Studenti a zaměstnanci si nepřivlastňují výsledky práce jiných a nedopouštějí se žádné z forem plagiátorství, včetně autoplagiátorství.
11. Studenti a zaměstnanci dbají na etické publikování výsledků tvůrčí činnosti, nevyužívají pochybných publikačních platforem a nerozdělují účelově publikace ve snaze zvýšit jejich počet.
12. Studenti a zaměstnanci s výsledky své tvůrčí činnosti seznamují nejen odbornou, ale i širokou veřejnost.
13. Zaměstnanci při uskutečňování posuzovatelské, recenzní nebo jiné hodnotitelské činnosti dbají na nestrannost a nezávislost, chrání duševní vlastnictví posuzovaných autorů a hodnocené podklady neposkytují třetím osobám ani je nepoužívají k jinému účelu než k vypracování příslušného hodnocení.

Článek 5

Etická komise

1. K posuzování podnětů ve věci porušování principů tohoto etického kodexu se zřizuje Etická komise UHK.
2. Náležitosti ke jmenování a jednání Etické komise UHK a k podávání podnětů stanovuje Řád Etické komise Univerzity Hradec Králové.
3. Řád Etické komise UHK vydává formou řídicího aktu po projednání v Akademickém senátu UHK rektor.

Článek 6

Závěrečná ustanovení

1. Tento etický kodex nahrazuje Etický kodex Univerzity Hradec Králové ze dne 1. 2. 2010.

V Hradci Králové dne 8. listopadu 2021

doc. Ing. Hana Tomášková, Ph.D.
předsedkyně Akademického senátu UHK

prof. Ing. Kamil Kuča, Ph.D.
rektor UHK